

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในรูปของการลักลอบ หลีกเลี่ยง หรือฝ่าฝืนภาษีศุลกากร

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นอาชญากรรมที่รุนแรงอย่างหนึ่ง และก่อให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจของชาติ จึงต้องมีมาตรการในการควบคุมเป็นพิเศษ อันแตกต่างจากอาชญากรรมธรรมดา สำหรับความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรก็เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่งที่เกิดความเสียหายดังกล่าว และเป็นปัญหาต่อการบริหารงานภาษีอากรของรัฐซึ่งต่อไปจะได้กล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร ความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร

แนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

หลังจากที่ประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติมาแล้วเกินกว่า 2 ทศวรรษ พร้อมๆ กับสถิติตัวเลขความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่แพร่หลายให้ผู้คนทั่วไปได้ชื่นชมกัน ลังเกตได้ว่าเพียงช่วง 2-3 ปีนี้เองที่ถ้อยคำว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime) ได้เริ่มปรากฏตัวขึ้นอย่างเงิบๆ ในแวดวงของนักการเมือง, นักธุรกิจ และนักวิชาการบางกลุ่มของไทย ทั้งที่อาชญากรรมประเภทนี้เป็นเรื่องตกเถียงในตะวันตกมานานแล้ว และจากหลักฐานที่ปรากฏได้เคยมีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาแล้วในอดีตของประเทศไทย เช่น การบัญญัติความผิดเกี่ยวกับสินค้าลำคัญของไทยในอดีต คือ การค้าข้าว เป็นต้น

สำหรับในปัจจุบัน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้กลับเข้ามามีบทบาทต่อเศรษฐกิจของประเทศอีกครั้ง อาจจะเป็นเพราะ ความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว แต่ก็ยังไม่มีทำให้ความหมายต่ออาชญากรรมประเภทนี้ชัดเจนนัก นักอาชญาวิทยาบางท่านบอกว่าการให้ความหมายบางทีก็ทำให้เกิดความลึบสนได้ แต่บางท่านก็เห็นว่ามีความจำเป็นต้องให้ความหมายเอาไว้ เพื่อประโยชน์แก่การทำความเข้าใจและง่ายต่อการควบคุม อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นเราควรจะทราบกันไว้ว่าอาชญากรรมประเภทนี้เป็นอาชญากรรมประเภทที่มีใช้ว่าจะก่อเหตุเฉพาะภายในประเทศหนึ่งประเทศใดเท่านั้น ธุรกิจที่ผิดกฎหมายบางอย่างได้กระทำกันในระดับระหว่างประเทศด้วย เช่น การค้าของเถื่อน เป็นต้น จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานระดับระหว่างประเทศต้องร่วมมือกันควบคุม¹

สำหรับการศึกษาปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในเชิงอาชญาวิทยาก็เพิ่งเริ่มมีการค้นคว้าไม่กี่ปีเอง ในขณะที่ตะวันตกมีการพูดหรือเขียนถึงปัญหานี้มาเกือบครึ่งศตวรรษ แล้วเริ่มตั้งแต่ปี 1949 ศาสตราจารย์ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland) ได้กล่าวรายงานการศึกษาวิจัยของเขาเรื่องอาชญากรรมของชนชั้นสูง (White Collar Crime) หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจต่อสมาคมสังคมวิทยาแห่งอเมริกัน โดยที่รายงานดังกล่าวได้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจทั้งในแง่รูปแบบและวิธีการของบรรดาบริษัทหรือกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ต่าง ๆ² แต่ในส่วนของการศึกษาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในเชิงประสิทธิภาพของกฎหมายในประเทศไทยก็ยังมีได้ค้นคว้ากันเท่าที่ควร³

¹ อัฒพ ชูบำรุง, "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ" วิทยาศาสตร์เกษตรศาสตร์, ปีที่ 1, ฉบับที่ 1-2 (มกราคม-ธันวาคม 2523) : 78-79

² William Chambliss, "White Collar Crime and Criminology," Contemporary Sociology, Vol.13, No 2 (March 1984), p.161

³ อมร จันทรมบูรณ์ และคณะ, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย, หน้า 64.

ต่อจากนี้ไปจะ ได้กล่าวถึงความหมายและลักษณะของอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ ผลกระทบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างระบบเศรษฐกิจกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ประเภทของอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจตลอดจนแนวคิดและเหตุผลที่ถือว่าความผิดที่เกี่ยวกับการหลอกลวงเป็นอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ

1. ความหมายและลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

อาชญากรรมทาง เศรษฐกิจเป็นเรื่องที่เพิ่งได้รับความสนใจจากนักอาชญาวิทยาอย่างจริงจังเมื่อไม่นานมานี้เอง ทั้งที่ปัญหาเรื่องนี้มีมานานแล้วและเมื่อก่อกำเนิดถึงอาชญากรรมประเภทนี้ก็จะทำให้เกิดความลึบสนกันบ้างในเบื้องต้น จึงใคร่ขอ นำข้อสรุปของนักคิด และกลุ่มนักคิดทางอาชญาวิทยามากล่าวดังนี้

คณะกรรมการสมาคมทนายความของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คือ พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย มีการแสดงออกที่ไม่ รุนแรง ส่วนมากเป็นการกระทำที่เกี่ยวกับการหลอกลวง การปลอมแปลง การปกปิดซ่อนเร้น การรั้งย้าย ถ่ายเท การละเลยต่อหน้าที่หรือการใช้อุบายที่ผิดกฎหมาย"⁴

เอ็ดเวิร์ด เจ บาร์นส์ (Edward J. Barnes) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกันได้ให้ความหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจว่า "พวกกระทำผิดทางเศรษฐกิจก็คือพวกขโมยเงินฉกฉวยโอกาส คอยทำลายสถาบันทั้งสถาบัน ทั้งสถาบันทางภาคเอกชนและสถาบันของรัฐ ซึ่งเป็นผู้ทำความเสียหายให้แก่สังคมและสภาพแวดล้อม"⁵

⁴ Final Report of the American Bar Association, Section of Criminal Justice. Committee of Economic offenses, December 30, 1979, p. 31

⁵ Edward J. Barnes, Identification, Investigation and Prosecution of Economic Crime, 15 UNAFEI Resorce Material Series, p. 182

โยชิโอะ ซูซูกิ (Yoshio Suzuki) นักอาชญาวิทยาชาวญี่ปุ่นซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันป้องกันอาชญากรรม และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดแห่งสหประชาชาติ ซึ่งตั้งอยู่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นอาชญากรรมที่เป็นอันตรายต่อความผาสุกและสวัสดิภาพของประชาชน ทั้งเป็นการทำลายการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจของชาติ"⁶ ซึ่งความหมายนี้เห็นว่า อาจทำให้มองเห็นลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ นักอาชญาวิทยาของไทยบางท่านเห็นว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คือ การกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวเนื่องกับความอยู่ดีกินดีของประชาชนทั้งประเทศเป็นการทำลายความเป็นธรรมในสังคม เพราะคำว่าเป็นธรรมนั้น หมายถึง การแบ่งสันปันส่วนสรรพสิ่งต่างๆ รวมทั้งเครื่องอุปโภค บริโภค ซึ่งเป็นผลให้มวลสมาชิกในสังคมเกิดความอยู่ดีกินดี"⁷

ถ้าจะวิเคราะห์ความหมายของคำว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ" โดยเทียบเคียงกับถ้อยคำในภาษาต่างประเทศแล้วจะพบว่านักอาชญาวิทยาผู้มีชื่อเสียงมากท่านหนึ่งคือ Edwin H. Sutherland ได้ใช้คำว่า White Collar Crime หรือ White Collar Criminal กับความผิดประเภทนี้โดยท่านได้บัญญัติคำนี้ขึ้นมาในปี ค.ศ. 1949 ท่านได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญาโดยบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญ การณ์ และมีสถานะภาพทางสังคมในสาขาอาชีพต่างๆ⁸ หรือเป็นการกระทำความผิดทาง

---

⁶ Yoshio Suzuki, The Role of Criminal Law in the Control of Social and Economic Offenses. 15 UNAFEL Resorce Material Series, p.195

⁷ อัดณพ ชูบำรุง, "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ," หน้า 81.

⁸ Edwin H. Sutherland, White Collar Crime (New York: Halt, Rinehart and Winston, 1961), pp. 9-10.

อาญาโดยบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยความสัมพันธ์ทางอาชีพของเขาเหล่านั้น⁹ ต่อมา อีเดล เฮิร์ต (Edel Hertz) อดีตหัวหน้าหน่วยป้องกันฉ้อโกงในแผนกคดีอาญาของกระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกา (Fraud Section of the Criminal Division of the U.S. Department of Justice) ได้พบแนวคิดของซัทเธอร์แลนด์ค่อนข้างจะเข้มงวดเกินไปที่จะจำกัดความคิดที่ว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรืออาชญากรรมของชั้นสูง (White Collar Crime) กระทำโดยบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ โดยเขาได้ให้คำนิยามว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายโดยไม่ใช้กำลังกาย และเป็นการบงกชหรือหลอกลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราหรือทรัพย์สิน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงการชำระเงินหรือทรัพย์สิน หรือเพื่อให้ได้รับความได้เปรียบของบุคคลหรือธุรกิจ¹⁰

ในระยะต่อมา คำว่า White Collar Crime เริ่มปรากฏให้เห็นในเอกสารหรือทางวิชาการ ตำราหรือแม้แต่รายงานการประชุมต่างๆ ในหลายรูปแบบ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime) อาชญากรรมทางการพาณิชย์ (Commercial Crime) อาชญากรรมซึ่งกระทำโดยห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท (Corporate Crime) และอาชญากรรมทางธุรกิจ (Business Crime) แต่ไม่ว่าจะมีการใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกันออกไปอย่างไร ความหมายที่แท้จริงก็คงจะมีลักษณะทำนองเดียวกัน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนี้มักจะเป็นความผิดที่เกิดขึ้นในระยะยาวก็ได้แล้วมักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจศาล 2 อำนาจศาลขึ้นไป

สำหรับลักษณะอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไปเพราะผู้กระทำมักมีฐานะทางสังคม พฤติกรรมที่ผิดกฎหมายมักแสดงออกในลักษณะที่ไม่รุนแรงส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวง ปลอมแปลง บิดบัง ซ่อนเร้น ยักย้าย ถ่ายเท ละเอียดอ่อนที่หรือใช้กลอุบายที่มีขอบด้วยกฎหมาย ความผิดลักษณะนี้แต่เดิมเรียกว่า

⁹ วีระพงษ์ บุญโญภาส, "อาชญากรรมทางธุรกิจ VS อาชญากรรมธรรมดา," หมายประจำบ้าน ปีที่ 3, ฉบับที่ 31 (ตุลาคม 2530), หน้า 28.

¹⁰ Haskell Martin R. and Yablonsky Lewis, *Criminology : Crime and Criminality* (Boston : Houghton Mifflin Company, 1983), p. 377.

White Collar Crime หรืออาชญากรรมของชนชั้นสูง ซึ่งจะเกี่ยวกับการเงิน เป็นส่วนใหญ่ แต่ต่อมาได้มีการศึกษาและขยายขอบเขตออกไปสู่อาชญากรรมที่มีความหมายกว้างขึ้นว่า อาชญากรรมประเภทนี้เป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจล้วนรวม และมีได้จำกัดความว่า ผู้กระทำความผิดต้องเป็นบุคคลชั้นสูง¹¹ ลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เห็นชัดว่าแตกต่างจากอาชญากรรมธรรมดา คือ

ก) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนี้ ความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ของประชาชนในระยะเริ่มแรกจะมีน้อยกว่าอาชญากรรมธรรมดา เพราะความสูญเสียหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะของการเจเลียดกันออกไป จะไม่เห็นภาพพจน์ของความน่าหวาดเสียวหรือน่าหวาดกลัวของอาชญากรรมประเภทนี้ เพราะสิ่งซึ่งเห็นนั้นมักถูกปิดไว้ในระยะเริ่มแรก

ข) รูปแบบของการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนี้มักจะเป็นรูปแบบขององค์การอาชญากรรม (Organized Crime) ซึ่งมีการทำงานของอาชญากรรมอย่างมีระบบและอาจจะมีหลายคนก็ได้ โดยแบ่งหน้าที่กันกระทำทั้งมีการควบคุมอย่างเป็นลัดล่วนและร้ายแรงที่สุดก็คืออาจจะมีนักกฎหมายซึ่งมีความเชี่ยวชาญเป็นผู้คอยแก้ต่างหรือว่าต่างให้ด้วย¹²

Reckless นักอาชญาวิทยาและนักสังคมวิทยาอีกท่านหนึ่ง ได้อธิบายถึงลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ว่าลักษณะของอาชญากรรมประเภทนี้ได้แก่

¹¹ Fred A. Meyer, Jr. Ralph Baker, *Determenants of Law - Enforcement Policies* (Toronto : Lixington Books, 1979), pp. 99-100.

¹² วีระพงษ์ บุญโญภาส, *อาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับความอยู่รอดของชาติ* (กรุงเทพมหานคร : สมาคมนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530), หน้า 2.

ก) เป็นอาชญากรที่มีภูมิหลังดีกว่า เฉลี่ยฉลาดกว่าอาชญากรธรรมดา มีบุคลิกภูมิ
ฐานหรือสร้างความสำเร็จได้ง่าย

ข) เป็นอาชญากรที่ใช้เทคนิคสูงในการกระทำผิด และเมื่อกระทำผิดแล้วยากแก่
การสืบสวน

ค) อาชญากรรมที่อาชญากรประเภทนี้กระทำลงนั้นมักจะไม่ใช่อาชญากรรมประชาชนใน
ระยะเริ่มแรก คือไม่มีภาพวาดเลี้ยวปรากฏแก่สายตาประชาชน และไม่สร้างความโกรธแค้น
ให้แก่สังคมด้วย แต่ในระยะผลสุดท้ายของความผิดแล้วความเสียหายจะเกิดขึ้นอย่างมหาดล

ง) มีวิธีการเปลี่ยนแปลงของความผิดหรือบิดบังความผิดของตน

จ) ผู้ประกอบอาชญากรรมนั้นมักจะได้รับผลตอบแทนสูง และมักมีชีวิตอยู่ท่ามกลาง
ประชาชนคนดีทั้งหลายทั่ว ๆ ไปที่เป็นนักธุรกิจหรือประชาชน และมักจะทิ้งพยานหลักฐานในการ
สืบจับเพียงเล็กน้อย ¹³

นอกจากนี้ เฮอริเบิร์ต อีเคิลเฮิร์ต ก็ได้กล่าวว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรือ
อาชญากรรมของชนชั้นสูงมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญคือ

ก) มีเจตนากระทำผิดหรือเพื่อให้ได้ความสำเร็จ เนื่องจากความหละหลวมของ
กฎหมายหรือนโยบายสาธารณะ

ข) บิดบังจุดประสงค์หรือเจตนา

ค) ความน่าไว้วางใจของผู้กระทำผิด หรือความรู้ หรือความประมาทเลินเล่อ
ของเหยื่อ

¹³ เรื่องเดียวกัน , หน้า 2-3.

- ง) ความคุ้นเคยของเหยื่อในสิ่งที่ตนเชื่อว่ามีลักษณะที่เป็นจริงและพึงพอใจในธุรกิจ
- จ) บทปิดการกระทำผิดโดย
- (1) การป้องกันมิให้เหยื่อรู้ว่าเขาตกเป็นเหยื่อ
  - (2) ให้ความเชื่อในข้อเท็จจริงที่ว่า เหยื่อเพียงส่วนน้อยจะมีปฏิกริยาโต้ตอบในสิ่งที่เกิดขึ้น และจะกระทำการชดใช้ค่าเสียหายให้หรือการกระทำอย่างอื่นต่อเหยื่อที่ครุ่นแค้น
  - (3) มีการจัดทำเอกสารที่หลอกลวง หรือก่อตั้งสำนักงานที่เป็นองค์การหรือสำนักงานของธุรกิจ เพื่ออำพรางลักษณะที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น¹⁴

2. ผลกระทบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีผลร้ายเป็นอันมาก ทั้งต่อบุคคลผู้ประพฤติดังองค์การที่ผู้กระทำผิดปฏิบัติงานอยู่ และต่อสังคมอันเป็นส่วนรวมและอาจกล่าวได้ว่าในขณะนี้ความจริงของโลกทางวิทยาศาสตร์ วิทยาการทางเทคโนโลยีทำให้การค้าระหว่างประเทศ การคมนาคม การขนส่ง การสื่อสาร มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจนโลกดูแคบลงไป ในทางกลับกันอาชญากรรมกลับมีพื้นที่ในการทำมาหากินกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอาชญากรรมที่มีลักษณะนี้ทำให้เศรษฐกิจของโลกได้รับความกระทบกระเทือนอย่างใหญ่หลวง ศาสตราจารย์ เคดะ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถาบันอาชญาวิทยาญี่ปุ่น ได้กล่าวว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรือทางธุรกิจการค้า เป็นอาชญากรรมที่เป็นอันตรายแก่ความผาสุกและสวัสดิภาพของประชาชน ทำลายการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมหาดศาล และบั่นทอนความมั่นคงทางการเมืองด้วย"¹⁵ ซึ่งพอจะสรุปผลกระทบที่เกิดจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้คือ¹⁶

¹⁴ Herbert Edelhertz, *Nature, Impact and Prosecution of white Collar Crime* (Washington, C.C. : U.S. Government Printing Office, 1970) , p. 12.

¹⁵ ประจักษ์ศิลป สุขพรรณเกิ้ลซ์ , *รวมบทความและคำบรรยายเรื่องอาชญากรรมทางการพาณิชย์* (กรุงเทพมหานคร : กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, 2529), หน้า 2-3.

¹⁶ วีระพงษ์ บุญญภาส, *อาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับความอยู่รอดของชาติ*, หน้า 6-7

ก) กระทบต่อเศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวม เนื่องจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการกระทำของบุคคลที่มีการศึกษาสูง เป็นส่วนใหญ่ โดยมีความรู้ความชำนาญพิเศษในวิชาเฉพาะ การกระทำความผิดจึงมักทำได้อย่างมีแบบแผนและไว้ร่องรอย ความผิดเช่นนี้มักเกิดแก่บุคคลโดยส่วนรวมและมองไม่เห็นเด่นชัด ประเทศใดที่ไม่ชวนชวยหาทางแก้ไขโดยปล่อยให้อาชญากรรมทางเศรษฐกิจลุกลามต่อไปแล้ว ในไม่ช้าเศรษฐกิจของประเทศชาติก็จะถูกทำลายย่อยยับ เพราะนอกจากรัฐจะเสียประโยชน์โดยตรง โดยการสูญเสียทรัพย์สินแล้วต่างชาตีก็นำเงินมาลงทุน เมื่อไม่มีบรรยากาศในการลงทุนรัฐก็ขาดการพัฒนาทางด้านการผลิต พัฒนาการทางเศรษฐกิจก็จะชะงักงันลงไป อันทำให้เกิดการสูญเสียอย่างใหญ่หลวงต่อเศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวม

ข) กระทบต่อความมั่นคงทางการเมือง โดยก่อให้เกิดความอ่อนแอของเสถียรภาพทางการเมือง ประเทศใดที่มีสภาพเศรษฐกิจย่ำแย่ย่อมมีความคลอนแคลนทางการเมืองด้วย หากรัฐบาลของประเทศไม่สามารถควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ บ้านเมืองก็เกิดความเดือดร้อน การพัฒนาทางเศรษฐกิจชะงักงันโดยผู้ประกอบการค้าต้องปิดกิจการเพราะไม่อาจทนต่อการเอาเปรียบทางการค้าโดยวิธีทุจริต รัฐก็ต้องเรียกเก็บภาษีอากรเพิ่มขึ้นตลอดเพื่อบูรณารุงประเทศ ความผิดอาญาประเภทธรรมดาที่เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว อีกทั้งปัญหาคอร์รัปชันในวงราชการก็เพิ่มมากขึ้นด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ประชาชนก็รู้สึกว่าคุณภาพของชีวิตและทรัพย์สินสินผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นด้วยความต่อเนื่อง ซึ่งเห็นได้จากสภาพการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน คือ เมื่อรัฐไม่สามารถแก้ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ ประชาชนก็มองว่าเป็นเพราะรัฐบาลไม่มีสมรรถภาพในการบริหารประเทศ หรือเป็นเพราะกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองของรัฐเป็นผู้มีส่วนในการกระทำผิดเช่นนี้ ซึ่งได้กล่าวมาแล้วว่าบางครั้งพวกที่ก้าวมาสู่การเป็นผู้นำทางการเมืองของประเทศได้นั้นก็มาจากพวกที่ร่ำรวยจากความทุจริตเหล่านั้นนั่นเอง เมื่อเข้ามามีอำนาจทางการเมืองก็อาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองแสวงหาผลประโยชน์ลู่ตน อย่างไรก็ตาม เมื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกิดมากขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความมั่นคงของชาติด้วย และยังเปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในประเทศ โดยไม่รู้ตัว

ค) กระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและการตลาด ชาติใดที่สภาพเศรษฐกิจทรุดโทรม เสถียรภาพทางการเมืองสั่นคลอน ย่อมไม่มีชาติใดให้ความเชื่อถือในฐานะของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้การลงทุนภายในประเทศย่อมไม่ขยายตัว เพราะนักลงทุนเล็งเห็นว่าเป็นการเสี่ยงที่จะลงทุนในสภาพการณ์เช่นนี้ และขณะเดียวกันหากรัฐบาลของประเทศไม่สามารถให้หลักประกันแก่นักลงทุนได้ บรรยากาศการลงทุนย่อมมีความเสี่ยงมากยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบต่อ การขยายตัวทางการตลาดด้วย

ง) เงินได้ส่วนหนึ่งของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มักจะนำไปอุดหนุนเงินเข้าอาชญากรรมประเภทอื่นด้วย ตามลักษณะขององค์การอาชญากรรม

จ) ภายหลังจากได้ประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแล้ว มักมีการประกอบอาชญากรรมอื่นๆ ตามมาด้วย เช่น อาชญากรรมที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน เพื่อเป็นการแก้แค้นหรือบงกชิตพยานหลักฐาน และการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในสังคมไทยนั้นดูเหมือนว่าอำนาจในการบริการระดับต่างๆ จะมีอยู่มากจนเกินไปโดยไม่ได้จำกัดขอบเขตเท่าที่ควร ฝ่ายบริหารจึงเป็นผู้อารักขาและคอยควบคุมผลประโยชน์ต่างๆ อยู่มากมาย ความจริงแล้วข้อจำกัดหรือค่านิยมของสังคมไทยก็สื่อแสดงไม่นิยมชมชอบต่อการหลอกลวง การฉ้อโกงและการเอาเปรียบแต่ก็น่าประหลาดที่เรา มักได้ยินคำพูดในทำนองที่ว่า "สำหรับกรณีของผมนั้น ไม่ต้องเป็นไปตามกฎหมายก็ได้ ขอเถอะนะ" ซึ่งก็เป็นสูตรของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจสูตรหนึ่งที่นิยมใช้กันแพร่หลายในสังคมไทย การกระทำผิดทำนองนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในที่ลับตาคนเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยประชาชนมิอาจรู้เห็นได้

ผลที่จะตามมาก็คือ ความอ่อนแอของประเทศชาติในทุกๆ ทาง และที่สำคัญที่สุดก็คือเป็นสิ่งที่ขัดขวางบ่อเกิดแห่งความรู้ความสามารถและความฉลาด อีกทั้งบั่นทอนผลผลิตและปิดกั้นอารยธรรม ซึ่งควรจะอยู่ในระดับที่สูงกว่านี้¹⁷

3. มาตรการในการควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นยากที่จะปราบปรามให้หมดสิ้นไปได้ เพราะเป็นการกระทำผิดที่มีผลตอบแทนสูง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นการยากที่ปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวแต่ก็สมควรจะนำเอามาตรการบางอย่างมาใช้เพื่อเป็นการลดหรือยับยั้งคดีประเภทนี้ลงได้บ้าง มาตรการดังกล่าวคือ

ก) มาตรการที่เป็นการตัดโอกาสผู้กระทำผิด สิ่งที่เราเห็นได้ชัดประการหนึ่งที่ทำให้อาชญากรรมทางเศรษฐกิจสามารถดำรงอยู่ได้ก็คือ ความไม่รู้เกี่ยวกับอาชญากรรมประเภทนี้ของประชาชนโดยทั่วไป เมื่อประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้ตระหนักถึงลักษณะและภัยอันตรายของอาชญากรรมประเภทนี้ โอกาสที่ประชาชนจะถูกหลอกลวงให้หลงเชื่อโดยมีผลประโยชน์เป็นสิ่งล่อล่ย์่อมเกิดขึ้นได้ง่าย ดังนั้นสื่อมวลชนย่อมมีบทบาทสำคัญในการแสดงข้อเท็จจริงให้ประชาชนรู้หรือกระตุ้นให้ประชาชนได้เห็นภัยอันตรายจากอาชญากรรมดังกล่าว แต่ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนมักจะให้ความสนใจในอาชญากรรมธรรมดามากกว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และหากได้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจให้ประชาชนทราบแล้ว อาชญากรรมดังกล่าวก็ย่อมลดลงได้ อย่างเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วง ค.ศ. 1980-1984 เมื่อสื่อมวลชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และได้ร่วมมือกันแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชญากรรมดังกล่าวแล้ว ผลปรากฏว่าจำนวนคดีประเภทนี้ลดลงไปอย่างมาก

¹⁷ อังณพ ชูบำรุง, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, หน้า 81-82.

ข) มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิด ก่อนอื่นจะต้องตระหนักเสียก่อนว่าการดำเนินการกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นเป็นการดำเนินการกับผู้มีความรู้มีความชำนาญ ตลอดจนมีปฏิภาณไหวพริบ ดังนั้นวิธีการที่นำมาใช้กับอาชญากรรมธรรมดาอาจจะไม่ประสบผลสำเร็จกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เมื่อเป็นเช่นนี้มาตรการที่นำมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมประเภทนี้จึงได้แก่

(1) การบังคับใช้กฎหมายต้องกระทำโดยหน่วยงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ทันกับเทคนิคและความทันสมัยของอาชญากรรมประเภทนี้ ในปัจจุบันนี้รัฐก็ได้ก่อตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานกับความผิดประเภทนี้บ้างแล้ว อย่างเช่น กรมตำรวจ ได้ตั้งหน่วยเฉพาะกิจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน กรมอัยการก็ได้จัดตั้งกองคดีเศรษฐกิจและทรัพย์สิน ส่วนศาลซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญมากอีกหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก็คาดว่าจะมีการเคลื่อนไหวเพื่อให้สามารถดำเนินงานสอดคล้องกับหน่วยงานยุติธรรมอื่นในอนาคต อนึ่ง เมื่ออาชญากรรมประเภทนี้เกิดขึ้นเจ้าหน้าที่และองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องรีบดำเนินการคดีให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว เพื่อให้ความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้รับความกระทบกระเทือนน้อยที่สุด และเป็นผลดีต่อการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐ นอกจากนี้ ยังเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีอีกด้วย

(2) ในเรื่อง โทษที่จะลงแก่อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติต่างๆ ก็มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ฉะนั้นแนวความคิดที่จะใช้วิธีการเพิ่มโทษให้สูงขึ้นเพื่อยับยั้งความผิดประเภทนี้ยังไม่มี ความจำเป็น เพราะได้เคยมีการพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าการเพิ่มโทษให้รุนแรงขึ้นแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ช่วยให้ความผิดบางประเภทลดลงไม่ ฉะนั้นภายหลังจากที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามที่ศาลกำหนดแล้ว ควรจะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภทห้ามประกอบอาชีพบางอย่างแก่ผู้กระทำความผิดดังที่ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้ในมาตรา 50 ว่า

เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำผิดโดยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพนั้นต่อไปอาจจะกระทำผิดนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นมีกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันนั้นโทษไปแล้วก็ได้ ¹⁸

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภทห้ามประกอบอาชีพบางอย่างแก่ผู้กระทำความผิดจำพวกอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ภายหลังจากที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาแล้วคือ

- (ก) ตัดความสัมพันธ์หรืออิทธิพลทางธุรกิจ ซึ่งทำให้หวนกลับไปกระทำความผิดได้ยากขึ้น
- (ข) เป็นการข่มขู่ผู้ซึ่งคิดจะกระทำความผิดประเภทนี้ ในแง่ที่ว่าอาจจะไม่สามารถประกอบอาชีพลักษณะนี้ได้อีกต่อไป
- (ค) คู่ครองสังคมให้ได้รับความปลอดภัยอันเป็นวัตถุประสงค์ของการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ¹⁹

---

¹⁸ วีระพงษ์ บุญญาส, "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ VS อาชญากรรมธรรมดา หน้า 31-32.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 32.

แนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับความผิดกฎหมายศุลกากร

การกำหนดลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีอยู่หลายวิธี อาจจะกำหนดโดยอาศัยรูปแบบของพฤติกรรม หรือมูลเหตุแห่งความจงใจให้กระทำผิดเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ใ้ใครก็ตามผู้เขียนใคร่ขอกล่าวถึงชนิดของอาชญากรรมประเภทนี้โดยยึดหลักของเฮอ์เบิร์ด อีเคิลเฮิร์ต นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน ซึ่งได้แยกแยะออกดังนี้²⁰

1. อาชญากรรมที่กระทำโดยบุคคลตามลำพัง ตัวอย่างเช่น การใช้เครดิตแล้วไม่จ่ายเงิน การฉ้อโกงภาษีเงินได้ การฉ้อโกงบัตรเครดิต การโกงในกรณีที่มีคดีล้มละลาย เป็นต้น
2. อาชญากรรมในวงการธุรกิจ วงการรัฐบาล หรือสถาบันอื่นๆ เช่น สถาบันระหว่างประเทศอันเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่สุจริต เช่น การรับสินบน การยกยอกโดยเจ้าหน้าที่ การทำรายงานเท็จเพื่อโกงเงินของหน่วยงาน เป็นต้น
3. อาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญในวงการธุรกิจ โดยมีใช้วัตถุประสงค์หลักของธุรกิจ เช่น โกงตาชั่งโดยพ่อค้าขายปลีก ทำลายสิ่งแวดล้อม การออกอุบายในการประมูลราคา การหลีกเลียงการชำระภาษี
4. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ถือว่าเป็นแกนกลางของกิจกรรม เช่น โกงที่ดิน โกงคำรักษาพยาบาล โกงค่าธรรมเนียม โกงเงินบริจาค หรือเงินส่วนบุคคล เป็นต้น

²⁰ Edward J. Barnes, op.cit., pp. 184-185.

ตามแนวคิดดังกล่าว การหลีกเลี่ยงการชำระภาษีถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนอกจากนี้ตามแนวความคิดของ Common wealth ก็เห็นว่าการลักลอบหนีศุลกากร (Smuggling) และการหลีกเลี่ยงภาษี (Tax Evasion) เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และองค์การตำรวจสากลก็ได้จัดความผิดเกี่ยวกับฉ้อโกงภาษี (Tax Frauds) ไว้ในกลุ่มของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime Group) เช่นเดียวกัน²¹

ความผิดเกี่ยวกับศุลกากรซึ่งเป็นความผิดทางภาษีอากรอย่างหนึ่งนั้นกฎหมายไทยบางท่านก็เห็นว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ²² สำหรับความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่เกี่ยวกับการเงินและคลังของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ทางรายได้และเสถียรภาพในทางเศรษฐกิจของรัฐโดยตรง ซึ่งในทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ก็ได้ถือว่าการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายโดยหลีกเลี่ยงการชำระภาษีที่พึงต้องเสียให้ครบถ้วนเป็นความผิดทางอาญา²³ และเป็น การสอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่า "ความผิดทางเศรษฐกิจเป็นความผิดที่เป็นอันตรายต่อความ ผาสุกและสวัสดิภาพของประชาชน ทำลายการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจของชาติ"

²¹ ประจักษ์ศิลปีย์ สุพรรณภักดิ์, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและคอมพิวเตอร์ (กรุงเทพมหานคร : กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ, 2530), หน้า 2-5.

²² โกเมนทร์ ภัทรภิรมย์, ดร., "ความผิดทางเศรษฐกิจกับความมั่นคงของชาติ," เอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ปีการศึกษา 2528-2529, หน้า 4.

²³ C.V. Brown, *Taxation and the Incentive to work* (Great Britain : Oxford University Press, 1983), pp. 131-133.

เมื่อความผิดฐานหลักเลี้ยงภาษีสกุลการเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแล้ว การที่จะควบคุมอาชญากรรมประเภทนี้ให้ได้ผลดี ก็ควรใช้มาตรการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และเห็นว่า มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง กล่าวคือ การบังคับใช้กฎหมายต้องการทำ โดยหน่วยงานที่ยึดความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ทันกับเทคนิค และความทันสมัยของกลวิธีในการหลักเลี้ยงภาษีสกุลการ นอกจากนี้ เมื่อเกิดความผิดฐานหลักเลี้ยงภาษีสกุลการขึ้น ต้องมี กระบวนการดำเนินคดีที่รวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ของรัฐที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รวมทั้งต้องให้ผู้ที่อยู่ในองค์การยุติธรรม ตระหนักถึงความ ผิดดังกล่าวมิใช่เป็นเพียงความผิด พ.ร.บ. กุลการเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการประกอบ อาชญากรรมประเภทหนึ่งทีเดียว

อุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอาญาต่ออาชญากรรมทางธุรกิจ*

อาชญากรรมทางธุรกิจ โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะที่แตกต่างจากอาชญากรรมที่เป็น ความผิดอาญาทั่วไป เท่าที่เห็นได้ชัดก็คือ ความผิดอาญาโดยทั่วไปเป็นความผิดที่สามารถเห็น ได้ชัดจากพฤติกรรม คือ มองเห็นได้ว่ามีคดีอาญาเกิดขึ้นแล้ว เช่น พบคนถูกฆ่าตาย - หรือ ถูกทำร้ายบาดเจ็บสาหัส

เมื่อปรากฏพฤติกรรมเช่นนั้นขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ประสบเหตุการณ์ก็สามารถจะ วินิจฉัยได้ทันทีว่าความผิดทางอาญาได้เกิดขึ้นแล้ว และจะดำเนินการจับกุมอย่างไร จะ สอบสวนอย่างไร หรือดำเนินการใดก่อนหลัง แต่คดีความผิดอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรม ทางธุรกิจนั้น ไม่มีลักษณะที่เห็นได้เด่นชัด เช่น พบการขายสินค้าที่เชื่อว่าเป็นสินค้าที่มีการปลอมเครื่องหมายการค้า ภายใต้เหตุการณ์เช่นนี้ ตำรวจเองอาจจะไม่มีความแน่ใจว่า สินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าที่มีการปลอมเครื่องหมายการค้าหรือไม่ เพราะการวินิจฉัยดังกล่าว อาจจะต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญมาประกอบด้วย

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า โดยหลักเกณฑ์แล้ว ไม่ว่าจะ เป็นความผิดอาญาประเภทใด เจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหน่วยงานแรก มีหน้าที่ต้องบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายทั้งสิ้น แต่กรณีต่างๆ ดังจะ กล่าวต่อไปนี้ ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมาย ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้อง ประสบ ในการบังคับใช้กฎหมายกับความผิดประเภทอาชญากรรมทางธุรกิจ นั่นก็คือ

1. โอกาสที่จะทราบการกระทำผิด เพื่อที่จะดำเนินการจับกุม หรือป้องกันการกระทำผิดมิให้เกิดขึ้น ในคดีความผิดทางอาญาทั่วไป กับความผิดประเภทอาชญากรรมทางธุรกิจมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ โอกาสของการพบการกระทำผิด ในความผิดทางอาญาธรรมดา นั้นมักจะปรากฏให้เห็น ได้ชัดจากพฤติการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น หรือผ่านไป ในทันทีทันใดนั้นหรือรวม ไปถึงการเตรียมวางแผนการด้วย สำหรับอาชญากรรมทางธุรกิจนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจมักจะ ได้ทราบถึงความผิดต่อเมื่อ พฤติการณ์ดังกล่าวได้ล่วงเลยถึงขั้นประชาชนได้รับความเสียหาย โยง โยงต่าง ๆ ของการกระทำผิดได้ก่อตัวขึ้น เป็นระยะเวลาพอสมควร ยากต่อการสืบสาวไต่หาค้นคว้าได้ในระยะเวลาอันสั้น

2. เมื่อมีผู้เสียหายมาดำเนินการแจ้งความเพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจดำเนินการสอบสวน จับกุม ความผิดทางด้านอาชญากรรมทางธุรกิจมักจะ ไม่ปรากฏภาพให้เห็น ได้ชัดเท่ากับอาชญากรรมธรรมดา ตัวอย่างเช่น ในคดีความผิดฐานฆ่าคนตาย สิ่งที่ปรากฏให้เจ้าพนักงานตำรวจเห็นก็คือ ภาพของผู้ตายซึ่งปรากฏว่า เพิ่งจะถูกฆ่าตาย หรือ ถูกฆ่าตายในสถานที่อื่น แล้วนำมาทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ - บาดแผล - อาวุธ ตลอดจนวัตถุพยานต่าง ๆ เท่าที่สามารถรวบรวมได้

แต่สำหรับความผิดทางอาญาประเภทอาชญากรรมทางธุรกิจแล้วเป็นการยากที่จะมองเห็นถึงความผิดที่ปรากฏ และยังถ้าหากเป็นเรื่องที่ต้องใช้เทคโนโลยีใหม่ด้วยการดำเนินการสืบสวนเพื่อให้ประจักษ์ถึงความผิดก็ยิ่งเป็นการยากขึ้นไปอีก เช่น การโอนเงินโดยไปกระทำต่อ Software ของ คอมพิวเตอร์

3. ผู้เสียหายของความผิดทางอาญาประเภทของอาชญากรรมทางธุรกิจมักจะเป็นนิติบุคคล หรือ องค์กรของรัฐ มากกว่าเกิดขึ้นกับเอกชน ตามลำดับ อาทิเช่น ธนาคาร - บริษัทหลักทรัพย์ - กรมสรรพากร - กรมศุลกากร หรือ บริษัทที่ประกอบธุรกิจการค้าใหญ่โต การที่เจ้าพนักงานตำรวจจะเจาะระบบของงานนิติบุคคล หรือ องค์กรของรัฐเข้าไปเพื่อดำเนินการสอบสวนนั้นเป็นการกระทำที่ยากลำบากอย่างยิ่ง และมีอุปสรรคหลายประการที่จะต้องพบ เช่น

(1) การไม่รู้ระบบของนิติบุคคล หรือองค์กรของรัฐ จึงต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาระบบ

(2) ลำดับขั้นตอน และความยากลำบากในการทราบข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ในคดี

4. คดีอาชญากรรมทางธุรกิจ มักจะปรากฏว่ามีผู้ร่วมมือกระทำความผิดเป็นจำนวนมาก บางครั้งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นองค์การ หรือ ขบวนการเลยทีเดียวนับตั้งแต่ การคบคิด-การดำเนินการ-การจัดฉากให้ผู้อื่นหลงเชื่อ ซึ่งจะต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยจะให้มีช่องว่าง หรือ ลู่ทางที่จะทราบถึงความผิดที่กระทำลงให้ได้น้อยที่สุด ซึ่งลักษณะของการดำเนินงานในรูปแบบนี้ ก่อให้เกิดความยากลำบากแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการเข้าค้นหาข้อเท็จจริงอย่างยิ่ง อันนับได้ว่าเป็นอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมาก

5. ความรู้สึกของประชาชน โดยทั่วไปที่มีต่ออาชญากรรมทางธุรกิจค่อนข้างจะเห็นว่ามีความรุนแรงหรือร้ายแรงน้อยกว่าอาชญากรรมธรรมดา ทำให้โอกาสที่ประชาชนจะให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสอดส่องความผิดประเภทนี้ มีน้อยลง หรือตรงกันข้ามประชาชนเองอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดด้วย เช่น ความผิดประเภทเครื่องหมายการค้าปลอม เป็นต้น ²³

กล่าวโดยสรุป เหตุผลทั้ง 5 ประการที่ได้กล่าวมาแล้วล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิดทั้งสิ้น จึงทำให้ติดขัดเกี่ยวกับนโยบายในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อความผิดประเภทนี้ ผ่านคลายมากกว่าความผิดทางอาญาทั่วไป

* "อาชญากรรมทางธุรกิจ" มีความหมายโดยนัยเดียวกันกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แต่จำกัดขอบเขตมากกว่าเพราะ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จะครอบคลุมไปถึงความผิดทั้งหลายที่กระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศซึ่งรวมไปถึงความผิดต่อทรัพยากรต่างๆ ของประเทศด้วย

²³ วีระพงษ์ บุญโยภาส, รองศาสตราจารย์ "คำบรรยายในชั้นปริญญาโทวิชาอาชญากรรมทางธุรกิจ" คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ความผิด ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469

มาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 บัญญัติว่า

ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องกำกวด หรือของต้องห้าม หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้อง เข้ามาในราชอาณาจักรไทยก็ดี หรือส่ง หรือพาของ เช่นว่านี้ออกไปนอกราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ในการนำของ เช่นว่านี้เข้ามาหรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนั้นจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือ โรงเก็บของ โดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บหรือเก็บหรือซ่อนของ เช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการ เช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำอย่างใดแก่ของ เช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใดๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของ โดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้นๆ กิติ หรือหลีกเลี่ยงข้อห้าม หรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของ ซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรานี้ แยกความผิดออกเป็น 3 ฐาน ได้แก่ ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร ฐานหนึ่งความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรศุลกากรและความผิดฐานนำของต้องห้ามต้องกำกวดเข้ามาในหรือ ส่งออกนอกราชอาณาจักร ในมาตรา 27 นี้ มีองค์ประกอบความผิดแยกได้ดังนี้ คือ

ก. ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร

ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร คือความผิดอันเกิดจากการกระทำที่เป็นกรนำเข้า หรือส่งออกโดยมิได้ผ่านจุดหรือช่องทางที่ศุลกากรกำหนดไว้ แต่ถ้านำเข้าหรือส่งออกซึ่งของ ต้องห้ามหรือของต้องกำกวดแล้ว จะเป็นความผิดทันทีในขณะที่นำเข้าหรือส่งออก แม้ว่าจะผ่าน จุดหรือช่องทางที่กำหนดไว้ก็ตาม เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงข้อห้าม ข้อกำกวดตามกฎหมายอื่น

ความผิดฐานนี้คือ การนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องห้ามหรือของต้องกำกวด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักร การส่งหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือของต้องห้าม หรือของต้องกำกวด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องออกไปนอกราชอาณาจักร การช่วยเหลือในการนำเข้าหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องห้าม หรือของต้องกำกวด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้อง การย้ายถอน การช่วยเหลือให้ย้ายถอนไป ซึ่งของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องห้ามหรือของต้องกำกวด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคงหรือโรงเก็บของ โดยไม่ได้รับอนุญาต การให้ที่อาศัยเก็บซึ่งของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องห้ามหรือของต้องกำกวด หรือของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องห้าม หรือของต้องกำกวด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้อง การเกี่ยวข้องในการขนหรือย้ายถอน หรือกระอย่างใดๆ แก่ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือของต้องห้ามหรือของต้องกำกวด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้อง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใดๆ อันเกี่ยวกับการนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้าและการส่งมอบของ

องค์ประกอบของความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร

1. ผู้ใด
2. นำเข้าหรือส่งออก หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ หรือย้ายถอนไปหรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไป หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บหรือซ่อน หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการ

หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมาย และข้อจำกัดใดๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้าของ สิ่งของออก หนึ่งของชั้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของ

3. ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องกำกวด หรือของต้องห้าม หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้อง

4. เจตนา

1. ผู้ใด

คำว่า "ผู้ใด" หมายถึง บุคคลใดๆ กฎหมายไม่จำกัดว่าเป็นใคร ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียว หรือหลายคน หรือนิติบุคคลก็ได้

2. นำเข้าหรือส่งออก หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ หรือย้ายถอนไปหรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไป หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บหรือซ่อน หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการ หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมาย และข้อจำกัดใดๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้าของ สิ่งของออก หนึ่งของชั้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของ

คำว่า "นำเข้า" หมายถึงการนำของจากดินแดนต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ซึ่งอาจเป็นการนำเข้ามาโดยผ่านเขตแดนทางบก เขตน่านน้ำไทยหรือนำเข้ามาโดยทางสนามบินใดๆ ในราชอาณาจักร โดยปกติอาณาเขตของประเทศไทยมีทั้งอาณาเขตที่เป็นเขตแดนทางบก ซึ่งติดต่อกับประเทศมาเลเซีย พม่า เวียดนาม กัมพูชา การเดินทางอาจติดต่อกันได้โดยการเดินไปมา โดยทางรถยนต์หรือรถไฟ เป็นต้น เขตแดนทางบกคือเขตแดนของประเทศไทยติดกับเขตแดนของต่างประเทศโดยทางพื้นดิน การควบคุมการนำเข้าทางเขตแดนทางบกจะมีด่านศุลกากรหรือที่ไว้คอยจัดเก็บภาษีอากรแก่ของที่นำเข้ามา ด่านศุลกากรจะตั้งลึกจากเขตแดนทางบกเข้ามา โดยมีด่านพรมแดนไว้คอยตรวจตราป้องกันการลักลอบภาษีศุลกากรอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่ตรงใกล้เขตแดนระหว่างด่านศุลกากรไปยังด่านพรมแดน หรือจากด่านพรมแดนไปยังด่านศุลกากรจะมีทางติดต่อกันเรียกว่า "ทางอนุมัติ"

ของทีน้ำเข้ามาจากต่างประเทศจะผ่านเขตแดนทางบก โดยมีด่านพรมแดนเป็นควบคุมให้ของนั้น
 เข้ามาตามทางอนุมัติเพื่อจัดเก็บภาษีศุลกากร ณ ด่านศุลกากร ยานพาหนะทุกชนิดต้องให้เจ้าหน้าที่
 ที่ศุลกากรตรวจค้นและตรวจสอบรายการของต่างๆ ที่ด่านพรมแดนเสร็จแล้วเจ้าหน้าที่ศุลกากร
 ด่านพรมแดนจะประทับเครื่องหมายมิให้เอาของออกจากยานพาหนะ เพื่อป้องกันการลักลอบหนี
 ศุลกากร ดังนั้นการขนของออกจากยานพาหนะในระหว่างทางมายังด่านศุลกากรจะมีความผิด
 ฐานลักลอบหนีศุลกากรและการขับยานพาหนะนอกเส้นทางอนุมัติก็เป็นความผิด เช่นเดียวกันในการ
 นำเข้า โดยผ่านเขตแดนทางบก โดยทางรถไฟ ก็มีเจ้าหน้าที่ด่านศุลกากรควบคุมตรวจตรา
 เช่นกัน สำหรับอาณาเขตของประเทศไทยที่ติดกับประเทศลาว จะมีแม่น้ำโขง เป็นพรมแดนอยู่
 โดยที่ด่านศุลกากรที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง มิใช่ด่านศุลกากรทางทะเล ด่านศุลกากรที่อยู่ริมแม่น้ำ
 โขงจึงไม่เรียกว่าท่า แต่เรียกว่าที่ เช่นเดียวกับด่านศุลกากรทางบกอื่นๆ ส่วนการ
 นำเข้า โดยผ่านเขตน้ำไทยนั้น เป็นการนำของจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรไทย
 ทางทะเล ไม่ว่าจะชายฝั่งทะเลฝั่งตะวันออก หรือฝั่งตะวันตกของอ่าวไทย จะมีด่านศุลกากร
 หรือท่าตั้งอยู่ เพื่อจัดเก็บภาษีศุลกากรแก่ของทีน้ำเข้ามาในราชอาณาจักร ด่านศุลกากรหรือท่า
 บางแห่งจะมีด่านตรวจอยู่ด้วย เพื่อคอยควบคุมตรวจตราของทีน้ำเข้าทางทะเลก่อนที่จะแล่น
 เรือมาถึงด่านศุลกากร ด่านตรวจนี้เป็นด่านตรวจทางทะเลทำหน้าที่คล้ายกับด่านพรมแดน ระยะ
 ทางจากด่านตรวจไปยังด่านศุลกากร มิใช่ถนนหนทางอย่างทางอนุมัติ แต่จะเป็นลำน้ำหรือ
 ทางน้ำที่อยู่ระหว่างด่านตรวจไปยังด่านศุลกากร ด่านศุลกากรหรือท่าโดยปกติ ประกอบด้วย
 ด่านตรวจเสมอ เพื่อควบคุมป้องกันการลักลอบหนีศุลกากรให้ได้ผลยิ่งขึ้น แต่ท่าหรือด่านศุลกากร
 บางแห่งยังไม่มีด่านตรวจดังกล่าว ส่วนการนำของเข้ามาโดยทางสนามบิน หมายถึงการนำ
 ของเข้ามาโดยทางเครื่องบิน การนำเข้ามาโดยอากาศยานจะต้องนำเข้ามาทางสนามบินที่
 ได้รับอนุมัติให้เป็นสนามบินศุลกากรเท่านั้น จะนำเข้ามาโดยทางสนามบินอื่นๆ นอกจากสนามบิน
 บินศุลกากรไม่ได้ หากนำของเข้ามาโดยทางสนามบินอื่น จะมีความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร
 เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีเป็นคราวๆ แม้ว่าจะนำของเข้ามาทางสนามบินศุลกากรก็ตาม
 เครื่องบินก็ดี ของทีน้ำเข้ามาก็ดี ต้องอยู่ในความกำกับตรวจตราของเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำ
 สนามบินนั้นๆ

คำว่า "ส่งออก" หมายถึง การนำของจากดินแดนภายในราชอาณาจักรออกไปยังดินแดนต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นการนำออกไปโดยผ่านเขตแดนทางบก เขตน้ำไทย หรือนำออกโดยทางสนามบินใดๆ การส่งออกนี้เป็นการปฏิบัติในทางกลับกันกับการนำเข้า โดยมีด่านศุลกากรและด่านพรมแดนคอยจัดเก็บภาษี และควบคุมตรวจตราสำหรับของที่ส่งออกโดยผ่านเขตแดนทางบก มีด่านศุลกากรและด่านตรวจ คอยจัดเก็บภาษีและควบคุมตรวจตราสำหรับของที่ส่งออกทางทะเล และมีเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำสนามบินคอยจัดเก็บภาษีและควบคุมตรวจตราสำหรับของที่ส่งออกโดยทางอากาศยาน

คำว่า "ช่วยเหลือด้วยประการใด" หมายถึง การช่วยเหลือการนำเข้าหรือส่งออกโดยผิดกฎหมาย การช่วยเหลือการนำเข้าของเข้ามาในราชอาณาจักร มิได้เป็นบุคคลที่นำของนั้นเข้ามาโดยตรง แต่เป็นบุคคลที่ช่วยเหลือในการนำเข้าของบุคคลอื่นอีกทอดหนึ่ง มีลักษณะเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ มีลักษณะการกระทำที่กว้างกว่าการสนับสนุนการกระทำ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นการกระทำความผิดขึ้นมาอีกฐานหนึ่ง ต่างกับการสนับสนุนการกระทำความผิดซึ่งการสนับสนุนนี้ เป็นเพียงส่วนประกอบ (element) ในการลงโทษการกระทำความผิด ตัวอย่างที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือด้วยประการใดๆ เช่น ก เดินทางมาจากฮ่องกง ลักลอบทองคำแท่งนำเข้ามาทางท่าอากาศยานกรุงเทพฯ โดยมีได้ผ่านช่องทางของศุลกากร ข รับทองคำแท่งดังกล่าวจาก ก ใส่ท้ายรถยนต์ เพื่อให้ ค. เจ้าหน้าที่ศุลกากรหน่วยพิเศษ ไล่ตาม ข และไปจับ ข. และ ค. ได้ที่บ้าน ค. เช่นนี้ ก. เป็นผู้นำเข้ามาด้วยตนเอง ข. และ ค. เป็นบุคคลผู้ช่วยเหลือ ทั้ง ก. ข. และ ค. ย่อมมีความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร ส่วนการช่วยเหลือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร เช่น ต้า เป็นเจ้าของแร่ดีบุก ได้พยายามลักลอบดีบุกออกนอกราชอาณาจักร โดยนำดีบุกไปซ่อนไว้ในถ้ำแห่งหนึ่ง แดง ชาว เขียว ได้ขนเอาแร่ที่ต้าซ่อนไว้ไปขึ้นเรือต่างประเทศลำหนึ่ง ต้าเป็นส่งออก แต่ แดง ชาว เขียว เป็นผู้ช่วยเหลือ ซึ่ง ต้า แดง ชาว และ เขียว มีความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรด้วยกัน

คำว่า "ย้ายถอน" หมายถึง การขนของจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง การช่วยเหลือให้ย้ายถอนจึงหมายถึง การช่วยเหลือให้มีการขนของจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง ในมาตรานี้เป็นการย้ายถอน หรือช่วยย้ายถอนออกจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคงหรือโรงเก็บของมีปัญหว่าการย้ายถอนออกจากเรือกำปั่น หรือสถานที่ตั้ง ดังกล่าวมาแล้วจะเป็นความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรได้อย่างไร ก่อนอื่นจะต้องทราบเสียก่อนว่า เรือกำปั่นคืออะไร เรือกำปั่นเป็นคำที่ใช้เรียกเรือที่เดินทางไปมาระหว่างประเทศ ซึ่งหมายถึงเรือต่างประเทศนั่นเอง เรือต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร จะมีสินค้าบรรทุกอยู่มากมาย ซึ่งของที่บรรทุกนั้นเป็นของที่ยังมีได้ชำระค่าภาษีหรือยังมิได้มีใบอนุญาตให้นำเข้า เมื่อมีการขนย้ายของดังกล่าวออกจากเรือต่างประเทศ หรือเรือกำปั่น จึงเป็นการขนย้ายของที่นำเข้ามาโดยยังมีได้ชำระค่าภาษีหรือขนย้ายออกจากเรือซึ่งของต้องห้ามต้องกำกวด ส่วนท่าเทียบเรือ นั้น เป็นสถานที่ใช้สำหรับขนถ่ายสินค้าที่นำเข้ามาโดยทางเรือก่อนจะนำเข้าเก็บในโรงเก็บสินค้าของที่ขนถ่ายขึ้นไว้บนท่าเทียบเรือ จึงเป็นของที่ยังมีได้เสียค่าภาษีสำหรับโรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของ เป็นสถานที่ซึ่งได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากรสำหรับเป็นที่ตรวจและเก็บสินค้าที่ยังไม่ได้ตรวจสอบสถานที่ดังกล่าว ต้องมีรั้วและประตูให้สมควรจนเป็นที่พอใจของอธิบดีกรมศุลกากร บรรดาประตูนอกและประตูในต้องลั่นด้วยกุญแจของรัฐบาลตามมาตรา 6 (2) แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469

การย้ายถอนหรือช่วยย้ายถอนของจากเรือกำปั่นก็ดี ท่าเทียบเรือก็ดี โรงเก็บสินค้าก็ดี คลังสินค้าก็ดี ที่มั่นคงก็ดี หรือโรงเก็บของก็ดี จะเป็นความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรต่อเมื่อย้ายถอนหรือช่วยย้ายถอน "โดยมิได้รับอนุญาต" แต่ถ้าเป็นการย้ายถอนโดยได้รับอนุญาตก็จะเป็นความผิด การย้ายถอนโดยได้รับอนุญาต หมายถึงการมีใบขนสินค้าผ่านพิธีการศุลกากร และปฏิบัติขั้นตอนโดยถูกต้องครบถ้วนประการหนึ่งกับของที่ขนถ่ายออกไปจากอารักขาของศุลกากรก่อนโดยได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากรแล้ว อีกประการหนึ่ง การย้ายถอนโดยได้รับอนุญาตทั้งสองประการดังกล่าวจึงไม่เป็นการผิดกฎหมาย การย้ายถอนหรือช่วยย้ายถอนต้องเป็นที่เข้าใจว่าย้ายจากท่าเรือ โรงเก็บสินค้าในประเทศ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ต้องเข้าใจว่าของได้ถูกนำเข้ามาในประเทศแล้ว ได้มีการย้ายของกันต่อไป ซึ่งมาตรา 27 กำหนดเป็นความผิดไว้ถ้าไม่ได้รับอนุญาต จึงเห็นว่าแม้ของนี้ไม่ได้เสียภาษีจะได้ผ่านเข้ามา

อยู่ในประเทศแล้วก็ตาม ยิ่งอาจเกิดจากการกระทำผิดตามมาตรา 27 ขึ้นได้มาตรา 27 บัญญัติไว้อย่างกว้างที่สุด เพื่อป้องกันการที่พยายามอย่างที่สุด เพื่อหาทางหลีกเลี่ยงไม่เสีย ภาษีนั่นเอง

"การให้ที่อาศัยเก็บ" หรือ "เก็บ" หรือ "ซ่อน" นั้น เป็นการร่วมมือกระทำ ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร ในลักษณะแบ่งหน้าที่กันทำแต่แรก การให้ใช้สถานที่สำหรับ เก็บของหรือเก็บของ หรือซ่อนของ ที่จะลักลอบหรือกำลังลักลอบหนีศุลกากร ก็เป็นความ ผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร โดยเฉพาะการซ่อนของในมาตรา 27 นี้ มีลักษณะคล้ายกับการ ช่วยซ่อนเร้นตามมาตรา 27* ทวิ แต่หากวิเคราะห์โดยละเอียดแล้วมีความแตกต่างกัน

---

* หากพิจารณาอย่างผิวเผินจะเห็นว่า การซ่อนของตามมาตรา 27 และการช่วยซ่อนเร้นตามมาตรา 27 ทวิ เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน แต่ถ้าวิเคราะห์โดยละเอียด แล้ว จะเห็นว่าแตกต่างใน 4 หัวข้อใหญ่ๆ คือ

1. การซ่อนของตามมาตรา 27 เป็นการกระทำอันหนึ่งในความผิดฐานลักลอบหรือ หลีกเลี่ยงศุลกากร ซึ่งมาตรา 27 นี้มีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2469 แต่การช่วยซ่อนเร้นตาม มาตรา 27 ทวิ เป็นความผิดที่บัญญัติขึ้นมาภายหลังโดย พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2499 เพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีบทกฎหมายลงโทษบุคคล ผู้ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด เป็นเหตุให้ป้องกันการลักลอบหรือหลีกเลี่ยงไม่เป็นผลเพราะปรากฏตามข้อเท็จจริงว่า การที่มีผู้ลักลอบหรือหลีกเลี่ยงนำเข้ามาจะต้องมีผู้ช่วยเหลือต่าง ๆ หรือรับซื้อไว้

การยอมหรือจัดให้ผู้ยื่นอาศัยเก็บ หรือเก็บหรือซ่อนของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องห้ามหรือของต้องกำกวด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องก็เป็นความผิดตามมาตรา 27 นี้

การเกี่ยวข้อด้วยประการใด ๆ ในการขน หรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องห้าม หรือของต้องกำกวด หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้อง การเกี่ยวข้อด้วยประการใด ๆ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการนำของเข้าหรือส่งออกหรือในการขน หรือย้ายถอน ก็มีความผิด ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นผู้นำเข้ามาและนำออกไปเท่านั้น แม้แต่เป็นผู้รับจ้างขนส่งของ ซึ่งรู้ว่าเป็นของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีตามกฎหมาย ก็ต้องมีความผิดตาม พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ด้วย จะเห็นว่าผู้รับจ้างขนส่งของแม้จะมีได้เป็นผู้นำของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีเข้ามาในราชอาณาจักรด้วยตนเอง ก็มีความผิดตามมาตรา 27 ดังกล่าว

(เชิงอรรถ * ต่อ)

2. การซ่อนของตามมาตรา 27 เป็นการซ่อนของที่ลักลอบหรือหลีกเลี่ยงศุลกากรก่อนความผิดตามมาตรา 27 จะสำเร็จ แต่การช่วยซ่อนเร้นตามมาตรา 27 ทวิ เป็นการซ่อนหลังจากความผิดตามมาตรา 27 สำเร็จแล้ว คือการกระทำความผิดตามมาตรา 27 ซ้ำซ้อนไม่ต่อเนื่องกันแล้วหากยังต่อเนื่องกันอยู่ ต้องถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา 27 ถ้าเปรียบเทียบมาตรา 27 ว่าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ มาตรา 27 ทวิ ก็เป็นความผิดฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา ตัวอย่างเช่นลักลอบนำของที่ยังมิได้เสียภาษีออกจากด่านศุลกากรสำนังบดินดอนเมือง แล้วให้คนขับรถคอยรับของดังกล่าวชนชั้นรถที่จอดคอยไว้ที่ลาดจอดรถ กรณีเช่นนี้เข้าลักษณะเป็นการแบ่งงานการทำงานเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกัน เป็นความผิดตามมาตรา 27 แต่ถ้าหากชนของดังกล่าวชนชั้นรถเรียบร้อยแล้วนำไปขายให้แก่ร้านค้า แม้ร้านค้าจะรู้ว่าเป็นของที่ได้จากการกระทำผิดตามมาตรา 27 ก็ตามร้านค้าก็ไม่มีผิดตามมาตรา 27 แต่จะมีความผิดตามมาตรา 27 ทวิ

พยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวกับการนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้นเก็บของ ในคลังสินค้าและการส่งมอบของ การกระทำความผิดนี้ เป็นความผิดชั้นมาอีกฐานหนึ่ง ซึ่งต่างกับการพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา โดยการพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นเพียงส่วนประกอบ (element) ในการลงโทษการกระทำความผิด

(เชิงอรรถ * ต่อ)

3. การซ่อนของตามมาตรา 27 หมายถึง ของที่นำเข้ามาเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักรรวมถึงของที่ย้ายถอนออกจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคงหรือโรงเก็บของ แต่การช่วยซ่อนเร้น ตามมาตรา 27 ทวิ เป็นการช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำ รับจำนำ หรือ รับไว้โดยประการอื่น ซึ่งของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและของที่ย้ายถอนออกจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของ แต่ไม่รวมถึงของที่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

4. การซ่อนของตามมาตรา 27 ไม่ต้องอาศัยเจตนา เพราะมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 บัญญัติยกเว้นไว้เฉพาะการกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 และ มาตรา 99 แต่การช่วยซ่อนเร้นตามมาตรา 27 ทวิ ผู้ช่วยซ่อนเร้นจะมีความผิดต่อเมื่อมีเจตนา

ดังนั้น จากข้อแตกต่างดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า การซ่อนของตามมาตรา 27 และการช่วยซ่อนเร้นตามมาตรา 27 ทวิ เป็นความผิดคนละอย่างกัน

3. ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องกำกวด หรือของต้องห้าม หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้อง

ก่อนอื่นจะต้องทราบเสียก่อนว่า "ของ" ตามมาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 หมายถึงอะไร

คำว่า "ของ" (Goods) หมายถึง สิ่งของทุกประเภทตามที่กำหนดไว้ในพิกัดอัตราศุลกากร ของในทางศุลกากรไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นสินค้าเสมอไป เช่น น้ำทะเลถือเป็นของเสียอากรตามพิกัดอัตราศุลกากร ประเภท 25.01 เป็นต้นสำหรับธนบัตร หรือเงินตรา จะถือเป็นของ ได้หรือไม่นั้น แต่เดิมมีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ว่า ธนบัตรของกลางเป็นธนบัตรรัฐบาลไทยและเป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายในประเทศไทย มิใช่สิ่งของอันอาจนำไปจำหน่ายเป็นสินค้าอย่างธรรมดาทั่วๆ ไป ได้ ธนบัตรของกลางจึงมิใช่ "ของ" ตามความหมายในมาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 การที่จำหน่ายธนบัตรของกลางออกไปและเข้ามาในราชอาณาจักรจึงไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ศุลกากร มาตรา 27¹ ส่วนธนบัตรหรือเงินตราต่างประเทศแต่เดิมมีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ว่า² นำเงินตราต่างประเทศเข้ามามิได้รับอนุญาตซึ่งเป็นผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรนั้น ย่อมเป็นการนำของต้องห้ามเข้ามาอันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ศุลกากร มาตรา 27 ด้วย ถือว่าเป็นของต้องริบตามมาตรา 17 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2482

การที่ศาลฎีกาถือว่าธนบัตรรัฐบาลไทยมิใช่ของ แต่ธนบัตรหรือเงินตราต่างประเทศเป็นของนั้น เหตุใดจึงวินิจฉัยต่างกัน ทั้ง ๆ ที่ธนบัตรไทยและธนบัตรต่างประเทศชำระหนี้ได้เหมือนกัน และธนบัตรหรือเงินตรา โดยหลักแล้วต้องถือว่าเป็น "ของ" ตามความหมายของศุลกากรที่หมายถึงสิ่งของทุกประเภทที่กำหนดไว้ในพิกัดอัตราศุลกากร ไม่จำเป็น

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 758/2525 อัยการหนองคาย โจทก์ นายเจริญศักดิ์ น่อคำไทย จำเลย และคำพิพากษาฎีกาที่ 213/2526 อัยการอุบลราชธานี โจทก์ นางหงอน กับพวก จำเลย

² คำพิพากษาฎีกาที่ 808/2492 อัยการนครพนม โจทก์ นายอายุกุล ปาทาน กับพวก จำเลย

ต้องเป็นสินค้าเสมอไป ดังนั้นการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกธนบัตรต่างประเทศ เป็นการนำ
 เข้าหรือส่งออกของต้องกำกวด การลักลอบนำเข้าหรือส่งออกธนบัตรไทย จึงควรจะเป็น
 การกระทำผิดซึ่งของต้องกำกวดเช่นเดียวกัน การที่ถือว่าธนบัตรรัฐบาลไทยมิใช่ของ จึงไม่น่า
 จะถูกต้องตามความหมายของกฎหมายศุลกากร แต่ศาลฎีกาก็ถือว่าธนบัตรไทยมิใช่ของมา
 โดยตลอด จึงก่อให้เกิดความเสียหายต่อการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเงินตาม
 ไทยออกไปต่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง ทำให้มีการลักลอบส่งหรือพาเงินตราไทยออกไปนอก
 หรือเข้ามาในประเทศอยู่เสมอโดยที่ทางราชการไม่สามารถริบเงินตราไทยจากบุคคลที่ได้ทำ
 การลักลอบนั้นได้ เพื่อขจัดปัญหาต่อไปในอนาคต รัฐบาลจึงได้กำหนดให้เงินตราต่างประเทศ
 ธนบัตรต่างประเทศ และหลักทรัพย์ทั้งของไทยและต่างประเทศเป็น "ของ" ตามความ
 หมายถึงในกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย และได้ตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
 ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 ให้ถือว่าเงินตรา
 เงินตราต่างประเทศ ธนบัตรต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศเป็น
 ของตามมาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 ดังนั้นในปัจจุบันจึงถือว่า
 "ของ" ตามมาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 หมายถึงของ (Goods) ที่
 นำเข้าส่งออกทุกอย่าง รวมตลอดถึงเงินตราทั้งหลายตามความหมายแห่งพระราชกำหนดตั้ง
 กล่าวด้วย

"ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี" หมายถึง ของทุกชนิดที่ต้องเสียภาษีศุลกากรตามที่กำ
 หนดไว้ในพิกัดอัตราศุลกากร แต่ยังมีได้เสียค่าภาษีไม่ว่าจะเป็นการเสียภาษีขาเข้า หรือค่า
 ภาษีขาออก ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีจึงไม่รวมถึงของที่ได้รับยกเว้นอากร หรือไม่ต้องเสีย
 อากร ของที่ได้ยกเว้นอากร ได้แก่ ของที่กำหนดไว้ในพิกัดอัตราศุลกากร ภาค 4 จำนวน
 18 ประเภท เช่นของใช้ส่วนตัว ของใช้ในบ้านเรือนใช้แล้ว ยุทธภัณฑ์ที่ใช้ในทางราชการ
 เป็นต้น สำหรับของที่ไม่ต้องเสียภาษีอากร เป็นของที่กำหนดไว้ในพิกัดอัตราอากรภาค 2
 สำหรับของขาเข้า เช่น ม้า โค กระบือ มีชีวิตใช้ทำพันธ์ เป็นต้น สำหรับของไม่ต้องเสีย
 อากรขาออกได้แก่ ของบางประเภทในภาค 3 เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ริงไทม ลิตรวน้ำ น้ำ
 ตาลทราย เป็นต้น นอกจากนี้เพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ หรือเพื่อความ
 ผาสุกของประชาชน หรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
 โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจกำหนดให้ของใดๆ ไม่ต้องเสียอากรได้

โดยปกติการนำเข้าจะต้องสำแดงรายการในใบขนสินค้า พร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อต้านศุลกากร ที่นำของเข้า สำหรับของใช้ส่วนตัว หรือของที่มีราคาเล็กน้อยอาจเสียภาษีโดยไม่ต้องยื่นใบขนสินค้า แต่เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะออกใบเสร็จให้แบบอากรปากรวาง สำหรับของขาออกก็ต้องยื่นเสียภาษีที่ด่านศุลกากรที่จะส่งออกในทำนองเดียวกัน การไม่เสียค่าภาษีอากร สำหรับของที่นำเข้าหรือส่งออกที่ต้องเสียค่าภาษีจึงเรียกว่าของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี การนำเข้าหรือส่งออกดังกล่าว จึงเป็นการลักลอบหนีศุลกากร

"ของต้องกักต" หมายถึงของที่กฎหมายห้ามมิให้นำเข้า หรือส่งออก นอกพระราชอาณาจักร วันแต่จะได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรที่เป็นของต้องกักต เป็นความผิดที่ไม่เกี่ยวกับการหารายได้เข้ารัฐ จึงมีลักษณะธรรมชาติต่างจากความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรที่เป็นของต้องเสียค่าภาษีอื่นๆ มาตรา 27 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรทำหน้าที่คล้ายเจ้าหน้าที่ ตำรวจในการตรวจสอบ จับกุม และดำเนินคดี การกระทำผิดตามกฎหมายอื่นได้ ของต้องกักตโดยปกติจะต้องได้รับอนุญาตก่อนนำเข้าหรือส่งออกจึงจะไม่ใช่ความผิด ทั้งนี้เพื่อควบคุมชนิดและปริมาณของ ต้องกักตให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ของต้องกักตในการนำเข้า เช่น ยารักษาโรค จะนำเข้าได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุขเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน อาวุธปืนจะนำเข้าได้ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย เครื่องซั้ง ตวง วัด จะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์ เพื่อควบคุม เครื่องซั้ง ตวง วัด ให้มีมาตรฐานเป็นต้น สำหรับของต้องกักตในการส่งออก เช่น โบราณวัตถุ จะส่งออกได้ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ สัตว์ป่าบางชนิดจะส่งออกได้ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

ของต้องกักตดังกล่าว มิใช่เป็นการห้ามเด็ดขาดมิให้นำเข้าหรือส่งออก การที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้าหรือส่งออกก็เพื่อให้มีการควบคุมให้นำเข้า หรือส่งออกในปริมาณที่เห็นสมควร หรือมีคุณภาพตามที่ทางราชการต้องการ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของประเทศในแต่ละยุคแต่ละสมัย

"ของต้องห้าม" หมายถึง ของที่กฎหมายห้าม โดยเด็ดขาดมิให้นำเข้าหรือส่งออก ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรที่เป็นของต้องห้าม เป็นความผิดที่กฎหมายห้ามกระทำที่ไม่เกี่ยวกับการหารายได้เข้ารัฐ จึงมีลักษณะธรรมชาติต่างจากความผิดฐานลักลอบที่เป็นของต้องเสียค่าภาษีมาตรา 27 ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรในการตรวจสอบ จับกุม และดำเนินคดีแก่การกระทำผิดตามกฎหมายอื่นใด คล้ายกับอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ของต้องห้ามจะขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกมิได้เลย ซึ่งต่างจากของต้องกำกวด

ของต้องห้ามนั้น ห้ามทั้งการนำเข้าและส่งออก โดยไม่อาจจะขออนุญาตในการนำเข้า หรือส่งออกได้ เช่น เฮโรอีน ห้ามนำเข้าหรือส่งออกตาม พ.น.บ. ยาเสพติด เพื่อความมั่นคงของชาติและสวัสดิภาพของประชาชน อาหารปลอม ห้ามนำเข้าหรือส่งออก เพื่อสวัสดิภาพของประชาชน วัตถุลามก ห้ามนำเข้าหรือส่งออก เพื่อวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีของประเทศ ปลาบิรินยา ห้ามนำเข้า เพื่อป้องกันอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ อาวุธสงคราม ห้ามนำเข้า เพื่อความมั่นคงของชาติ เป็นต้น

ของต้องกำกวดหรือของต้องห้าม เพียงแต่นำเข้ามาก็เป็นความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรแล้ว ของต้องกำกวดหากนำเข้าโดยไม่มีใบอนุญาต แม้ว่าจะเป็นความผิด ถ้าหากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องผ่อนผันอนุญาตให้นำเข้าเข้ามาภายหลังการนำเข้า กรมศุลกากรก็อาจตรวจปล่อยไปได้แต่ต้องทำการปรับเสียก่อน เช่น ห้าง ก. ลังยารักษาโรคชนิดหนึ่งเข้ามา ซึ่งเป็นของต้องกำกวด โดยไม่มีใบอนุญาตให้นำเข้าจากกระทรวงสาธารณสุขเมื่อยานั้นบรรทุกเข้าในราชอาณาจักรถือว่าเป็นการหลีกเลี่ยงข้อจำกัดแล้ว เพราะถือว่าผู้นำเข้าจะต้องรู้เสมอว่าของใดต้องขออนุญาตนำเข้า จะปฏิเสธไม่ได้ ยานี้จึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ถ้าผู้นำเข้าไปขออนุญาตในภายหลังและกระทรวงสาธารณสุขผ่อนผันออกใบอนุญาตให้ กรมศุลกากรก็อาจตรวจปล่อยยานั้นออกไปได้ แต่ก่อนอื่นต้องปรับความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อจำกัดเสียก่อน เมื่อปรับแล้วก็ถือว่ายานั้นนำเข้าโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือถ้าหากยานั้นไม่มีใบอนุญาตให้นำเข้าไม่ว่าก่อนหรือหลังการนำเข้า ยานี้จะถูกริบตามกฎหมายและนำออกขายทอดตลาด

ในบางกรณีของกลางอาจมีการขายคืนเจ้าของ การขายคืนของกลางที่เป็นของ ต้องกำกับแก่ เจ้าของจะต้องขออนุญาตจากกระทรวงการคลังก่อนเสมอ เหตุที่ต้องขออนุญาต จากกระทรวงการคลังก่อนขายคืนเจ้าของก็เพื่อให้มีการพิจารณาอีกชั้นหนึ่งว่า สมควรให้มีการ ขายคืนหรือไม่ เพราะแม้ว่าเจ้าของจะซื้อคืนในราคาสูงก็ยังคุ้มค่า ทำให้การปราบปรามของ ต้องกำกับไม่ได้ผลเท่าที่ควร ของต้องกำกับบางชนิดผู้นำเข้ายอมให้จับกุมแล้วของซื้อคืน เช่น รถยนต์ เพราะว่ารถยนต์ใช้แล้วเป็นของควบคุมการนำเข้า ผู้นำเข้าพยายามส่งแยกชิ้นส่วน เข้ามาและประกอบรวมกันเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดหากจะมีการซื้อคืนจะต้องขออนุญาตกระทรวง การคลังก่อนเสมอ ดังนั้นของต้องกำกับ แม้ว่าจะ เป็นของผิดตามมาตรา 27 ตั้งแต่เมื่อขณะ นำเข้าแล้ว แต่อาจเป็นของที่ถูกต้องตามกฎหมายได้ 2 วิธี คือ วิธีแรกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ข้องอนุญาตให้นำเข้าในภายหลัง และกรมศุลกากรเปรียบเทียบปรับแล้วส่วนวิธีที่สองของต้อง กำกับนั้นซื้อจากการขายทอดตลาด หรือขายโดยวิธีอื่นของกรมศุลกากร

สำหรับของต้องห้ามนั้น ก็เป็นของที่ผิดตามมาตรา 27 ตั้งแต่นำเข้าหรือส่งออก เช่นเดียวกัน เช่น เฮโรอีน อาหารปลอม วัตถุลามก ปลาปิ้งยา อาวุธสงคราม เป็นต้น ของต้องห้ามมีอาจออกใบอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งออก ในทางปฏิบัติจะส่งมอบให้ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการหรือทำลาย เช่น อาวุธสงคราม เมื่อริบแล้วอาจส่งให้กระทรวง กลาโหมเพื่อใช้ในราชการต่อไป ส่วนเฮโรอีน อาหารปลอม วัตถุลามก ปลาปิ้งยา ก็อาจสั่งให้ทำลายเป็นต้น ดังนั้น ของต้องห้ามจึงไม่อาจออกใบอนุญาตให้ภายหลังหรือขายทอด ตลาดได้เลย

สำหรับของที่มีได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องเป็นของที่ได้รับยกเว้นอากร หรือของที่ไม่ ต้องเสียอากร แต่นำเข้าหรือส่งออกไปต่างประเทศโดยไม่ผ่านพิธีการศุลกากร ตัวอย่าง เช่น เพชรเป็นของที่ไม่ต้องเสียค่าภาษี แต่การนำเพชรเข้ามาในราชอาณาจักร นอกจากเข้ามาโดยผ่านด่านศุลกากร หรือสนามบินศุลกากรแล้ว ยังจะต้องปฏิบัติพิธีการศุล กากรอื่นๆ อีกด้วย เช่น การสำแดงรายการต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากร ของทุกชนิดไม่ว่าจะเป็น ของที่ต้องเสียค่าภาษีหรือไม่ จะต้องสำแดงรายการต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรเสมอ หากนำ เพชรเข้ามาในราชอาณาจักรโดยมิได้สำแดงรายการเพื่อการตรวจปล่อยของศุลกากรแล้ว ย่อมเป็นความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรอย่างหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นการนำของเข้ามาโดยมิได้ ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องหรืออาจเรียกว่า "ความผิดฐานไม่ผ่านพิธีการศุลกากร" ก็ได้

4. เจตนา

เจตนาเป็นองค์ประกอบภายในของความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร ของใด ๆ ที่นำเข้ามาหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร จะเป็นความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร จะต้องพิสูจน์ว่าได้กระทำไปโดยเจตนา การนำเข้ามาหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งของที่ต้องเสียค่าภาษี แต่ยังมีได้เสียค่าภาษี จะมีความผิดต่อเมื่อมีเจตนาจะฉ้อค่าภาษี (with intent to defraud duty) หากเป็นของต้องห้ามหรือต้องจำกัด จะมีความผิดต่อเมื่อมีเจตนาจะหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัด (with intent to evade any prohibition or restriction) แต่ถ้าเป็นของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องจะมีความผิดต่อเมื่อมีเจตนาจะไม่ผ่านศุลกากร (with intent applicable to such goods) ซึ่งเจตนาจะฉ้อค่าภาษีก็คือ เจตนาจะหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัดก็ดี หรือเจตนาจะไม่ผ่านศุลกากรก็ดี มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันตามชนิดของที่นำเข้าหรือส่งออกก็คือ เจตนาตามมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้นเอง

ในเรื่องเจตนานี้เป็นองค์ประกอบภายในที่สำคัญของมาตรา 27 และมาตรา 99 การฟ้องคดีเกี่ยวกับความผิดต่อมาตราทั้งสอง เป็นการยากต่อการลงโทษบุคคลผู้กระทำผิดดังกล่าว เพราะศาลมักจะยกประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำผิดเสมอ ทำให้การป้องกันการลักลอบและหลีกเลี่ยงไม่เป็นผล ปัญหาการที่ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ เป็นปัญหาที่กรมศุลกากรได้ดำเนินการแก้ไข โดยการเสนอร่าง พ.ร.บ. แก้ไข พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 โดยออกเป็น พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 มาตรา 16 มาแก้ไขหลักเจตนา โดยใช้คำว่า "มีพักต้องค้ำประกันว่าผู้กระทำมีเจตนาหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ -

ข. ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร

ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร คือความผิดอันเกิดจากการกระทำที่เป็นการนำของที่ต้องเสียภาษี เข้าหรือส่งออกโดยผ่านจุดหรือช่องทางที่ศุลกากรกำหนดไว้เสมอ แต่สำแดงรายการอันเป็นเท็จ หรือไม่เสียค่าภาษีน้อยกว่าที่เป็นจริง ทำให้อากรขาด

กระทำความผิดฐานนี้จึงเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นตัวการในการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งของต้องเสียค่าภาษี โดยผ่านด่านศุลกากรในลักษณะปกติมิได้มีการปิดบังซ่อนเร้น แต่ไม่เสียภาษีหรือเสียค่าภาษีไม่ครบถ้วน โดยหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากรหรือหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้าส่งออกของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของ

การกระทำความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรในลักษณะนี้ แยกองค์ประกอบได้ดังนี้

1. ผู้ใด
2. นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร
3. สำแดงรายการอันเป็นเท็จ
4. อากรขาด
5. เจตนา

1. ผู้ใด

คำว่า "ผู้ใด" หมายถึงบุคคลใด ๆ กฎหมายไม่จำกัดเป็นใคร ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียวหรือหลายคน หรือนิติบุคคลก็ได้

2. นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรหมายถึง การนำของจากดินแดนต่างประเทศ เข้ามายังดินแดนของประเทศไทย ซึ่งอาจเป็นการนำเข้ามาโดยผ่านเขตแดนทางบก เขตน้ำไทยหรือนำเข้าของจากดินแดนภายในประเทศออกไปยังดินแดนต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นการนำออกไปโดยผ่านเขตแดนทางบก เขตน้ำไทย หรือนำออกโดยทางสนามบินใด ๆ ดังที่ได้อธิบายไว้แล้วในความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร

3. สำแดงรายการอันเป็นเท็จ

สำแดงรายการอันเป็นเท็จหมายถึง การยื่นเอกสารต่าง ๆ เพื่อเสียดำภาษีอันเป็นเท็จหรือมิได้ตอบคำถามโดยความสัตย์จริง หรือปลอมแปลง แก้ไข หรือใช้เอกสารที่ปลอมแปลงหรือแก้ไขนั้น เพื่อมิต้องเสียภาษี หรือเสียภาษีน้อยกว่าที่เป็นจริงอันเป็นการกระทำตามมาตรา 99 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469

4. อากรขาด

อากรขาด หมายถึงอากรที่รัฐพึงจะได้ แต่มิได้เสียให้แก่รัฐ หรือเสียอากรไม่ครบถ้วนองค์ประกอบนั้นนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร การนำสินค้าเข้าหรือส่งสินค้าออก ส่วนใหญ่จะนำเข้าหรือส่งออกไปโดยยื่นใบขนสินค้าหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องสำแดงรายการต่าง ๆ เช่น ชนิดของ ขนาด พิกัดอัตราศุลกากร ราคาของ ฯลฯ ต่ำกว่าที่เป็นจริงหรือสำแดงของที่ต้องเสียอากรว่าได้รับยกเว้นหรือไม่ต้องเสียอากร การหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้าและการส่งมอบของนั้น มิได้หมายถึงการหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัดในความหมายของ "ของต้องห้าม" หรือ "ของต้องกักตุน" ซึ่งเป็นของที่ห้ามนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรแต่อย่างใด ของที่นำเข้าเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชจักรที่เป็นการหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดในที่นี้ หมายถึงของที่นำเข้าเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรได้อยู่แล้วตามกฎหมาย แต่หลีกเลี่ยงกฎหมายหรือระเบียบทำให้อากรขาด

5. เจตนา

เจตนาในความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรศุลกากร ได้แก่ เจตนาจะน้อค่าภาษีเท่านั้น และถือหลักเช่นเดียวกับเจตนาในความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร

ค. ความผิดฐานนำของต้องห้ามต้องกักตักเข้ามาในหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

ของต้องห้ามคือ ของที่มีกฎหมายห้ามมิให้นำเข้ามาหรือส่งออก เช่นวัตถุลามก ของที่มีการแสดงถิ่นกำเนิดเป็นเท็จ เป็นต้น ส่วนของต้องห้ามกักตัก คือ ของซึ่งกฎหมาย บังคับมิให้นำเข้าหรือส่งออกโดยเสียภาษีอย่างเสรี หากแต่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ ในเรื่องนั้นๆ ตามแต่กฎหมายจะบัญญัติไว้ด้วย เช่นจะต้องมีใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกของพนักงานเจ้าหน้าที่ จะต้องมีการรับรองมาตรฐานสินค้า เป็นต้น ของต้องกักตักนี้ถ้าทำถูกต้อง เงื่อนไขที่กฎหมาย กำหนดแล้วก็สามารถนำเข้าหรือส่งออกได้

ความผิดฐานนี้ เน้นถึงลักษณะของสิ่งของนี้ว่าเป็นของซึ่งต้องห้ามหรือต้องกักตัก การนำเข้าโดยการลักลอบหรือโดยเปิดเผยก็เป็นความผิดทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 ได้บัญญัติถึงการกระทำที่เป็นการผิดกฎหมาย และเป็นความผิดโดยไม่ ต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดเจตนาหรือกระทำโดยประมาท เลินเล่อหรือไม่ นอกจากนี้กฎหมายก็ได้กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดไว้สูง ซึ่งก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ประการ หนึ่งของกฎหมายศุลกากร ที่ต้องการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเฉียบขาด